

Analiza ponude gotovinskih kredita u hrvatskim bankama

Barunčić, Mateja

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:985520>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**



Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)



Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Mateja Barunčić

**Analiza ponude gotovinskih kredita
u hrvatskim bankama**

Završni rad

Osijek, 2020.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij Računovodstvo

Mateja Barunčić

**Analiza ponude gotovinskih kredita
u hrvatskim bankama**

Završni rad

Kolegij: Bankarstvo

JMBAG: 00102238729

e-mail: mbaruncic98@gmail.com

Mentor: Prof.dr.sc. Branko Matić

Osijek, 2020.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Professional Study of Accounting

Mateja Barunčić

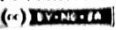
**Analysis of the offer of cash loans
in Croatian banks**

Final paper

Osijek, 2020.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je 20205121
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje - Nekomercijalno - Dijeliti pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*. 
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: MATEJA BARUNČIĆ

JMBAG: 0010223872 9

OIB: 2022295005

e-mail za kontakt: mbaruncic98@gmail.com

Naziv studija: PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RACUNOVODSTVO

Naslov rada: ANALIZA POUKE GOTOVINSKIH KREDITA U HRVATSKIM BANKAMA

Mentor/mentorica diplomskog rada: PROF. DR. SC. BRANKO MATIĆ

U Osijeku, 14. 09. 2020. godine

Potpis Mateja Barunčić

SAŽETAK

Obrađen je završni rad na temu Analiza ponude gotovinskih kredita u hrvatskim bankama. Završni rad se sastoji od dva dijela. Prvi dio je teorijski dio, a drugi dio je praktični. U teorijskom dijelu objašnjeno je kako se razvijalo bankarstvo tijekom povijesti u svijetu i Hrvatskoj, kako su nastajale prve banke te kako se razvijao bankarski posao. Definirano je što je to bankarstvo i bankarski poslovi te kako se dijele ovisno o načelu funkcionalnosti, ročnosti i bilančno – analitičkom obilježju, detaljno je opisan pojam banke i vrste banaka ovisno koju funkciju obnašaju te s kojim klijentima surađuju. Također su analizirani aktivni bankarski poslovi gdje je definiran pojam kredita te kako se razvrstavaju krediti prema određenim kriterijima. Detaljno su opisani dugoročni aktivni bankarski poslovi i kratkoročni aktivni bankarski poslovi. Na kraju teorijskog dijela završnog rada objašnjen pojam nenamjenskih kredita kao i vrste nenamjenskih kredita. U praktičnom dijelu rada analizirani su gotovinski krediti u odabranim bankama, a to su Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Obilježja koja su se koristila prilikom analize kredita su iznos kredita, rok otplate, kamatna stopa, iznos mjesečnog anuiteta, instrumenti osiguranja povrata kredita. Na kraju praktičnog dijela završnog rada prikazan je reprezentativni primjerak gotovinskog kredita u odabranim bankama.

Ključne riječi: banka, bankarsko poslovanje, krediti, nenamjenski krediti, gotovinski krediti.

SUMMARY

The final paper on the topic Analysis of the offer of cash loans in Croatian banks was discussed. The final work consists of two parts. The first part is the theoretical part and the second part is the practical part. The theoretical part explains how banking has developed throughout history in the world and in Croatia, how the first banks were formed and how the banking business developed. It is defined what banking and banking operations are and how they are divided depending on the principle of functionality, maturity and balance - analytical characteristics, the concept of bank and types of banks are described in detail depending on which function they perform and with which clients they cooperate. Active banking operations are also analyzed, where the term loan is defined and how loans are classified according to certain criteria. Long-term active banking operations and short-term active banking operations are described in detail. At the end of the theoretical part of the final paper, the concept of non-purpose loans is explained, as well as the types of non-purpose loans. In the practical part of the paper, cash loans in selected banks are analyzed, namely Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. The characteristics used in the loan analysis are the loan amount, repayment period, interest rate, monthly annuity, loan repayment security instruments. At the end of the practical part of the final paper, a representative copy of the cash loan in selected banks is presented.

Keywords: bank, banking, loans, non - purpose loans, cash loans.

SADRŽAJ

| | |
|--|----|
| 1. UVOD | 1 |
| 2. Metodologija | 2 |
| 3. Općenito o bankarstvu | 3 |
| 3.1. Povijest bankarskog sustava u svijetu i Hrvatskoj | 3 |
| 3.2. Banke | 4 |
| 3.3 Vrste banaka | 5 |
| 3.4. Bankarski poslovi | 6 |
| 4. Aktivni bankarski poslovi | 10 |
| 4.1. Kredit | 10 |
| 4.2. Kratkoročni aktivni bankarski poslovi | 12 |
| 4.3. Dugoročni aktivni bankarski poslovi | 13 |
| 5. Vrste nenamjenskih krediti | 15 |
| 6. Analiza ponude gotovinskih kredita Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. | 16 |
| 6.1. Iznos kredita | 16 |
| 6.2. Rok otplate kredita | 18 |
| 6.3. Kamatna stopa | 19 |
| 6.4. Instrumenti osiguranja | 20 |
| 6.5. Reprezentativni primjerak otplate kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. | 22 |
| 7. Zaključak | 25 |
| Literatura | 26 |

1. UVOD

Završni rad se sastoji od sedam dijelova. Prvi i drugi dio završnog rada odnosi se na uvod i metodologiju. Treći dio rada pod naslovom Općenito o bankarstvu detaljno je opisan povijesni razvoj bankarskog sustava u svijetu i Hrvatskoj, definirano je što su to banke i koje su vrste banaka kao što su središnja banka, depozitno-kreditna banka, specijalizirane banke, univerzalne banke i štedionice te su opisani bankarski poslovi po načelu funkcionalnosti, ročnosti i bilančno – analitičkom obilježju. Četvrti dio rada detaljnije opisuje jednu od vrsta bankarskih poslova po bilančno-analitičkom obilježju, nazivaju se Aktivni bankarski poslovi. U ovom dijelu rada obrađeni su krediti, koje su vrste kredita prema predmetu na koji glase i u kojem moraju biti podmireni, prema duljini trajanja, prema robu za koju se daju, prema subjektima koji odobravatelju kredit, prema namjeni za koju se daju, prema državnom domicilu davatelja kredita i prema načinu osiguranja. u četvrtom dijelu još su detaljnije opisani koji su to kratkoročni aktivni bankarski poslovi u koje spadaju kontokorentni, rambursni, akceptni, eskontni, lombardni i avalni krediti te koji su to dugoročni aktivni bankarski poslovi kao što su hipotekarni i investicijski krediti. U petom dijelu završnog rada po nazivom Vrste nenamjenskih kredita definirano je što su to nenamjenski krediti i detaljnije su opisani okvirni krediti, hipotekarni krediti, lombardni krediti te gotovinski krediti. U šestom dijelu završnog rada pod nazivom Analizirana ponuda gotovinskih kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. analizirano je iznos kredita, rok otplate kredita, kamatna stopa, instrument osiguranja. Zadnji sedmi dio završnog rada se odnosi na zaključak.

2. Metodologija

Predmet završnog rada je analiza ponude gotovinskih kredita u hrvatskim bankama.

U završnom radu se postavlja sljedeća hipoteza utvrditi postoji li razlika između gotovinskih kredita u odabranim bankama.

Cilj je kroz ponudu gotovinskih kredita u odabranim bankama utvrditi postojanje razlika.

Tijekom izrade završnog rada korištene su znanstvena i komparativna metoda.

3. Općenito o bankarstvu

U ovom dijelu završnog rada detaljnije je opisana povijest bankarskog sustava u svijetu i Hrvatskoj, definirat će se pojam banke i vrste banaka te bankarski poslovi.

3.1. Povijest bankarskog sustava u svijetu i Hrvatskoj

Prema Srb, Matić (2003) prvi oblici bankarstva pojavljuju se u Srednjoj Aziji u 35. stoljeću prije Krista, gdje svećenici u hramovima obavljaju poslove vezane uz novac. Bankarski poslovi se nastavljaju dalje razvijati i u Babilonskom carstvu te i u Grčkoj u 7. stoljeću prije Krista. Razvoj Rimskog carstva dovodi i do razvoja gospodarstva i trgovine te i time bankarskog poslovanja. Njegovim raspadom banke prestaju postajati, stanovnici se okreću naturalnoj razmjeni te je takvo stanje potrajalo oko tisuću godina. Banka i bankarski poslovi ponovno se pojavljuju razvojem Katoličke crkve i gradova te pojavom križarskih ratova, gdje vojnici osim vjere prenose i znanja vezana uz ekonomiju. Počinju se pojavljivati prve državne ali i privatne banke koje razvijaju poslovanje s mjenicama i drugim vrijednosnim papirima te utječu na razvoj trgovine i gospodarstva. U 17. stoljeću pojavljuju se prve velike banke koje se počinju baviti kreditiranjem države, a ne samo emisijom novca. Prva državna banka osniva se Švedskoj 1668. godine te je zatim slijede Engleska središnja banka te Francuska središnja banka koja prva doživljava krah.

Prema autorima Srb, Matić (2003) u Hrvatskoj su se bankarskim poslovima bavili svećenici, pojedinci i vlastela. Bankarsko poslovanje se u Hrvatskoj pojavljuje u 19. stoljeću. 1846. godine utemeljuje se Prva hrvatska štedionica, koja je bila najveća banka toga vremena, ne samo u Hrvatskoj nego i u svijetu. U Hrvatskoj je poslije prvog svjetskog rata osnovano 178 banaka, gdje će većina banaka nakon svjetske ekonomske krize koja je bila 1929./1932. godine doživjeti krah ili spajanje s drugim bankama. U vrijeme Kraljevine Jugoslavije u čijem se sastavu nalazila i Hrvatska postojale su tri vrste banaka, privatna, državna i poludržavna. Privatne banke su imale sjedište u Zagrebu, dok su državnim i poludržavnim bankama sjedište bilo u Beogradu. Od osamostaljenja Hrvatske do danas bankovni sustav prolazi kroz brojne reforme, koje ima mnoge specifičnosti jednim dijelom zbog stanja ukupnih gospodarskih tijekova kao i privatizacija ali i zbog stanja u koje se nalazila.

3.2. Banke

„ Banke su sve one financijske institucije koje nude najširi raspon financijskih usluga – prije svega kreditiranje, štednju i usluge platnog prometa – te odobravaju najširi raspon financijskih funkcija od bilo koje poslovne tvrtke u gospodarstvu“ (Matić, 2016;212).

Prema Hrvatskoj enciklopediji glavna zadaća banaka je posredovanje u kreditnim i novčanim poslovima. Banke osim što imaju funkciju prijenosa novčanih sredstava, imaju i funkciju usmjeravanja, koja joj omogućava utjecaj na razvoj državnog gospodarstva. Bankovna djelatnost se uređuje posebnim zakonom te ostale djelatnosti ne mogu koristiti riječ banka u svome nazivu ako nisu osnovana i uređena po tom zakonu, stoga se za banke može reći da su posebna privilegija i monopol.

Banke uz funkciju posredovanja i funkciju usmjeravanja imaju i funkciju čuvanja vrijednosti, kreditnu funkciju, mjenjačku funkciju, funkciju plaćanja, funkciju stvaranja novca i multiplikacije depozita, funkciju upravljanja gotovinom, itd.

Prema Matić (2016) mjenjačka funkcija se nalazi u središtu bankarskog poslovanja kao posrednik u razmjeni dugovanja i potraživanja. Jedna od funkcija koja je utjecala na razvoj bankarskog sustava je funkcija čuvanja vrijednosti te je to ujedno i najstarija funkcija banke koja ima ulogu preobrazbe u izvor sredstava banke. Kreditna funkcija zaprima depozite te ih plasira u obliku kredita. Inozemne i tuzemne mogu biti funkcija plaćanja koja obavlja funkciju da prema primljenim depozitima izvršava plaćanje na zahtjev deponenta.

„Općenito gledano, banke su trgovačka društva (posluje kao trgovačka društva) po načelima likvidnosti, sigurnosti i rentabilnosti s ciljem ostvarivanja dobiti“ (Matić, 2016;216).

Srb, Matić (2003) smatraju da je cilj svakog poslovnog subjekta imati rentabilno poslovanje. Osnovni prioritet svake banke je ostvarivanje profita kroz kamate te je to glavni cilj osnivanja banke. „U suvremenim uvjetima imperativ nije maksimiziranje ove kategorije već postizanje profita koji će osiguravati i kratkoročnu i dugoročnu stabilnost. Rentabilno poslovanje mora biti sigurno i racionalno istovremeno“ (Srb, Matić, 2003;31). Mogućnost poslovnog subjekta da u svakom trenutku može namiriti sve svoje dospjele obveze bile one uvećane za kamate ili osnovne naziva se likvidnost. Princip likvidnosti ima jako važnu ulogu te njegovim ne poštivanjem ugrožava se kompletan financijski i gospodarski sustav zemlje. „ Pod likvidnom bankom podrazumijevamo banku koja može podmiriti sve svoje dospjele novčane obveze u cijelosti, ali staviti u tečaj odobrene kredite, te mora o dospijeću izvršiti sve svoje obveze po

izdanim garancijama, akreditivima i drugim instrumentima plaćanja“ (Srb, Matić, 2003;32). Bankarsko poslovanje prema načelu sigurnosti osigurava svome komitentu povrat uloženi sredstava uz prihvatljiv rizik. Cilj banke je osigurati uvijete za sigurna i pouzdana ulaganja, njezinu likvidnost i rentabilnost. U bankarskom poslovanju pokrića čine jedinstven dio sigurnosti koja osiguravaju povrat uloženi sredstava.

3.3. Vrste banaka

Banke imaju različite funkcije kao recimo mjenjačku funkciju ili funkciju kreditiranja te tako obnašaju različite poslove i usmjereni su radu s posebnom skupinom klijenata. Prema tome ih dijelimo u različite skupine banaka. A to su:

- „središnje banke
- depozitno - kreditne banke,
- specijalizirane banke,
- univerzalne banke,
- štedionice“ (Srb, Matić, 2003;21).

Prema autorima Srb, Matić (2003) središnja banka se naziva još i banka banaka zbog specifičnosti svojih poslova. Odgovorna je za provođenje monetarne politike pojedinih zemalja ili unije zemalja. Glavni cilj središnje banke je osigurati stabilnost cijene i tečaja nacionalne valute. Jedna od glavnih zadaća banke je emisija novca. Središnja banka ima zadaću osigurati likvidnost i kreditni oslonac bankarskom sustavu.

Depozitno – kreditne banke ili komercijalne banke su banke koje kreditiraju stanovništvo i gospodarstvo. „Odobranjem kredita ove banke povećavaju novčanu masu. Ovu pojavu danas uobičajeno nazivamo sekundarna emisija novca što ima izuzetan utjecaj na robno novčane odnose, stabilnost tečaja nacionalne valute, a time i cjelokupnog gospodarskog sustava zemlje“ (Srb, Matić, 2003;22). Kontrolu nad ovom vrstom banke vrši središnja banka.

Autori Srb, Matić (2003) smatraju da specijalizirane banke su banke koje su opredijeljene za posebnu vrstu bankarskog poslovanja, to mogu biti banke dugoročnog kreditiranja, investicijske banke i slično. Specijalizacija banke omogućava povećanje njene efikasnosti te time povećava njezina prednost u odnosu na konkurenciju. „Organiziranjem bankovnog poslovanja na načelima specijalizacije omogućuje bankama: potpunije i sveobuhvatnije

sagledavanje potreba svojih klijenata, smanjenje rizika u poslovnim odnosima, kvalitetnije osiguranje izvora sredstava putem suradnje sa sličnim bankama iz inozemstva bez obzira na oblik te suradnje, odgovarajuću kadrovsku ekipiranost“ (Srb, Matić, 2003;23).

Prema Srb, Matić (2003) univerzalne banke su banke koje pružaju više bankarskih usluga u odnosu na ostale banke. Prednost pružanja više usluga je ujedno i nedostatak jer zbog nedostatka specijalizacije povećavaju rizik i troškove svog poslovanja. Jedan od najvećih troškova univerzalnih banka su zaposlenici zato što banke imaju potrebu imati zaposlenike različite stručnosti ovisno o bankarskim uslugama koje pružaju.

Srb, Matić (2003) smatraju da je štedionica banka koja prikuplja štednju stanovništva pojedinih zemalja te se brinu o plasmanu štednje. Ova banka uz djelatnost prikupljanja štednje, odobrava kredite svojim klijentima.

Srb, Matić (2003) definiraju štedno - kreditne zadruge i zadružne štedionice su se pojavile razvojem štedionica te svojim kreditima pomažu obrtnicima i drugim klijentima koji su članovi tih udruga da razvijaju svoje poslovanje.

3.4. Bankarski poslovi

Prema autorima Gregurek, Vidaković (2013) banka obavlja poslove koji utječu na povećanje njezine bilance, poslove koji ne utječu na bilancu ali povećavaju dobit banke i poslove koji se zapisuju u izvanbilančnom obliku. Poslovi koji utječu na veličinu bilance su mijenjanje valute, transfer novca s jednog računa na drugi, plaćanje računa i drugo. Dok su poslovi koje ne utječu na veličinu bilance najam sefova, a izvanbilančne stavke su garancije.

Srb, Matić (2003) navode kako se razvijalo bankarstvo tako su se razvijali i njihovi bankarski poslovi. Tako bankarske poslove dijelimo na više načela, a neki od njih su načelo funkcionalnosti, ročnosti i bilančno – analitičko obilježje.

“ Po načelu funkcionalnosti razlikuje:

- poslove mobilizacije i koncentracije sredstava
- kreditne poslove,
- posredničke – komisione poslove,
- vlastite poslove,

- kontrolno – upravne poslove i
- administrativno – planske poslove“ (Srb, Matić, 2003;35).

Bilančno - analitička obilježja su načela koja najbolje opisuje bankarske poslove, a to su ujedno i najstariji bankarski poslovi te se banka u svakom poslu javlja s drugačijom ulogom. „Tako se banka može u određenom poslu javljati kao dužnik, vjerovnik, posrednik, može obavljati vlastiti posao (u svoje ime i za svoj račun) ili može obavljati upravno - kontrolne poslove. Bankarske poslovi po bilančno-analitičkom kriteriju razvrstavaju se prema:

- pasivne,
- aktivne,
- posredničke,
- vlastite i
- upravno-kontrolne poslove“ (Srb, Matić, 2003;36).

Pasivni bankarski poslovi se odnose na novčane depozite te su to jedni od najstarijih i najbitnijih bankarskih poslova. Pasivni bankarski poslovi se mogu podijeliti na kratkoročne i dugoročne bankarske poslove. Kratkoročni bankarski poslovi se odnose na primarnu i sekundarnu emisiju novca. Primarna emisija novca podrazumijeva primanje depozita, dok je sekundarna emisija novca multiplikacija depozita koji se dobivaju odobravanjem kredita.

U kratkoročne pasivne bankarske poslove ubrajaju se:

- „emisiju novčanica,
- mobiliziranje i držanje kratkoročnih sredstava depozita po viđenju (a vista depozita),
- zaduživanje kod drugih banaka,
- izdavanje blagajničkih zapisa,
- eskontiranje vlastitih mjenica“ (Srb, Matić, 2003;37).

Dugoročni pasivni bankarski poslovi koriste sredstva koji imaju manju likvidnost te time utječu na investicije i gospodarski rast.

U dugoročne bankarske poslove ubrajaju se:

- „emisija dionica i drugih vrijednosnih papira,
- novčane depozite,
- dugoročne depozite države, javnih ustanova i institucija,

- izdavanje obveznica,
- dugoročne kredite iz inozemstva,
- formiranje vlastitih fondova i
- akumuliranje dugoročnih sredstava poduzeća“ (Srb, Matić, 2003;37,38).

Prema autorima Srb, Matić (2003) za obveznice i dionice je bitno istaknuti da za uspješnost ovih poslova važno osigurati stabilnost gospodarstva ali i tečaja nacionalne valute kako bi poslovi mogli donositi dobit. Posrednički bankarski poslovi su poslovi u kojima se banka pojavljuje kao posrednik te nakon obavljenog posla joj pripada određena naknada ili provizija. Ova vrsta bankarskog posla je povezana s pasivnim i aktivnim bankarskim poslovima. Gospodarski i financijski sustav države ovisi o posredničkim bankarskim poslovima.

Posrednički bankarski poslovi se dijele prema:

- „posredovanju u platnom prometu,
- čuvanje i upravljanje vrijednostima – depo poslovi,
- kupovanje i posredovanje kod vrijednosnih papira,
- preuzimanje jamstva i posredovanje kod izdavanja vrijednosnih papira i
- otvaranje akreditiva i izdavanje vrijednosnih papira“ (Srb, Matić, 2003;58).

Poslovi koje banka izvršava u svoje ime i za svoj račun, a svrha joj je pomoću tih poslova stvoriti dobit zovu se vlastiti bankarski poslovi. „To su poslovi novijeg datuma, a rezultat su razvoja tržišta i tržišnih gospodarstava te globalizacije uopće“ (Srb, Matić, 2003:61,62).

Vlastiti bankarski poslovi dijele se na:

- „arbitražne poslove,
- burzovne špekulacije i
- osnivanje industrijskih poduzeća ili sudjelovanje dioničarskim društvima“ (Srb, Matić, 2003;62).

Prema Srb, Matić (2003) najčešći oblici vlastitih bankarskih poslova su arbitražni poslovi kao što su kupnja i prodaja deviza i vrijednosnih papira kojoj je cilj ostvariti dobit na razlici kupnje i prodaje, a ne tako česti oblik poslova su osnivanje i sudjelovanje u dioničarskim

društvima. U Hrvatskoj vlastiti bankarski poslovi su učestali ali se pojavljuju u promijenjenom obliku. Ovdje banke uglavnom postaju vlasnici poduzeća koji su nelikvidni i nerentabilni. Vlastiti bankarski poslovi su poslovi koji opterećuju bankarski sustav jer je uglavnom radi o poslovima koji nisu profitabilni ali ni rentabilni. Ugovorno – kontrolni poslovi su poslovi kontrole i poslovi za potrebe uprave. Ova vrsta poslova se odnosi na poslove izvršenja državnog proračuna te su najčešće u funkciji središnje banke ali ih mogu obavljati i poslovne banke ali se one odnose na niže političke zajednice. Aktivni bankarski poslovi su jedni od najstarijih bankarskih poslova i čine bit poslovanja banaka. U ovoj vrsti poslova banka se javlja kao vjerovnik.

4. Aktivni bankarski poslovi

Aktivni bankarski poslovi su poslovi u kojima se banka javlja kao vjerovnik te su ujedno i najstariji bankarski poslovi te čine osnovu bankarskog poslovanja. Aktivni bankarski poslovi se mogu podijeliti prema kriteriju ročnosti na kratkoročne i dugoročne bankarske poslove.

Prema Srb, Matić (2003) poslovi koji spadaju u aktivne bankarske poslove su davanje kredita, akceptacijsko i avalno kreditiranje, akreditivi raznih vrsta, dugoročni krediti na temelju hipoteka, diskontni posao ili davanje kredita na temelju mjenica, drugi bankarski poslovi koji po svome karakteru spadaju u srodne aktivne bankarske poslove. Jedni od najvažnijih aktivnih bankarskih poslova su krediti.

4.1. Kredit

Prema autoru Matić (2016) pojam kredita se pojavio prije puno stoljeća kao robni kredit gdje su vjerovnik i dužnik radili na principu povjerenja. Vjerovnik daje proizvod dužniku, gdje dužnik mora vratiti istu stvar ili stvar iste vrijednosti. Razvojem kredita pojavio se novi oblik robnog kredita gdje se odobrava kredit u proizvodu ali se vraća u novcu. Funkcija ovog oblika kredita je prodaja usluga i proizvoda po većoj cijeni. Ovaj oblik kredita se i danas još uvijek koriste te ga odobravaju trgovačka društva, a rjeđe poslovne banke. Pojavom i razvojem novca pojavljuje se novčani kredit.

„ Kredit je novčani dužničko-vjerovnički odnos u kojem vjerovnik kredita (obično banka) ustupa pravo korištenja određenog iznosa novčanih sredstava dužniku (debitoru) na ugovoreno vrijeme i uz ugovorene uvjete povrata“
(<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>)

Prema Hrvatskoj enciklopediji krediti obuhvaćaju različite namjenske i nenamjenske kredite. Krediti predstavljaju važnu polugu gospodarskom razvoju te su važan čimbenik koji u vremenu nedostatka novca smanjuje opasnost od gospodarskog zastoja. Dužnik kredita ima obvezu vratiti kredit u dogovorenom roku i uz odgovarajuću kamatu. Da bi vjerovnik bio siguran da će mu dužnik vratiti posuđena sredstva uvjetovani su određeni instrumenti osiguranja odnosno kolaterali kao što su jamstvo trećih osoba u koje davalac kredita ima povjerenje, založna prava na nekretnine, suglasnost o zapljeni plaće, garancija te mogu biti i kombinacije više oblika.

Srb, Matić (2003) smatraju kako se ni jedan posao ne može obaviti, a da sa sobom ne nosi određeni rizik pa tako i kreditni poslovi. Da bi se smanjio rizik koriste se određeni instrumenti osiguranja.

„Kamata ovisi o iznosu kredita/depozita, roku na koji se kredit odobrava odnosno o roku na koji se sredstva ulažu, visini ugovorene kamatne stope i metode obračuna kamata koju primjenjuje kreditna institucija“ (<https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/bitne-informacije/kamate>). Kamata se izračunava upotrebom kamatne stope. Prema Hrvatskoj narodnoj banci kamatna stopa se određuje na različite načine ovisno o nekoliko čimbenika kao što su visina kredita, stopi inflacije, roku na koji se sredstva odobravaju. „Kamatna stopa (kamatnjak) je stopa prema kojoj se obračunavaju kamate na posuđeni novac, odnosno postotak duga koji dužnik treba platiti vjerovniku kao kamatu, a izražava se u postotku na bazi od godinu dana“ (<https://www.hpb.hr/glossary/kamatna-stopa>).

Matić (2016) navodi kako kamate razvrstavamo u nekoliko kategorija kao što su kriterij određenja kamata u koje se ubrajaju eskontna i tržišna kamata, kriterij vremena obračuna kamata ovdje pripadaju dekurzivni obračun kamate i anticipativni obračun kamata, kriterij načina obračuna kamata to su jednostavno i složeno ukamaćivanje te zatim kriterij obuhvaća efektivnu kamatu i realnu kamatu.

Kako su se razvijale banke tako su se razvijali i kreditni poslovi. Tako danas imamo nekoliko vrsta kredita, a mogu se razvrstati u nekoliko kategorija kao što su:

- „prema predmetu na koji glase i u kojem moraju biti podmireni:
 - naturalni krediti,
 - novčani krediti.
- prema subjektima koji odobravaju kredit:
 - komercijalni (trgovački) krediti,
 - bankovni krediti.
- prema duljini trajanja:
 - kratkoročni krediti,
 - srednjoročni krediti,
 - dugoročni krediti.
- prema robi za koju se daju:
 - proizvođački krediti,
 - potrošački krediti.

- prema namjeni za koju se daju:
 - krediti za obrtna sredstva,
 - krediti za investicijsku potrošnju.
- prema načinu osiguranja:
 - otvoreni krediti,
 - pokriveni krediti.
- prema državnom domicilu davatelja kredita:
 - tuzemni krediti,
 - inozemni krediti. „ (Srb, Matić, 2003;51).

4.2. Kratkoročni aktivni bankarski poslovi

U kratkoročne aktivne bankarske poslove spadaju kratkoročno kreditiranje te je to jedan od načešćih aktivnih bankarskih poslova te omogućuje banci da stvara novi novac. Kratkoročni krediti imaju rok otplate do godinu dana.

U kratkoročne kredite ubrajaju se:

- „ kontokorentni,
- akceptni,
- eskontni,
- lombardni,
- rambursni i
- avalni“ (Matić, 2016;264).

Prema autoru Matiću (2016) kontokorentni kredit koje je poznat još i pod nazivom kredit po tekućem računu je kredit u kojem banka odobrava kredit i utvrđuje njegovu visinu na temelju solidnosti tražitelja kredita ukoliko on ima stalni priljev novca na tekući račun. Dužnik ne plaća kamatu na cijeli iznos kredita nego samo na iskorišteni dio kredita, a ukoliko ne koristi kredit tada banka plaća kamatu dužniku. Akceptni kredit je kredit u kojem banka akceptira mjenicu. U rijetkim situacijama banka isplaćuje iznos kredita. Kod akceptnog kredita ima dvije strane koje se zovi trasat, a to je banka i trasant odnosno dužnik. Trasat se obvezuje da će isplatiti mjenični iznos ako to ne napravi trasant. Još jedna vrsta kredita je eskonti kredit koji je ujedno jedan od najstarijih kreditnih poslova. Odobrava se na temelju nekog budućeg

potraživanja. Instrument osiguranja eskontnog kredita je mjenica. Velika prednost i učestalost ovog kreditnog posla je mogućnost naplate mjeničnog iznosa nakon ne plaćanja mjenice, te mogućnost reeskontiranja mjenice kod središnje banke. Uz eskontni kredit još jedan vrlo stari kreditni posao je lombardni kredit. Ime je dobio po talijanskoj pokrajini Lombardia. Lombardni kredit je kredit u kojem se daje u zalog realna pokretna vrijednost kao što je zlato, vrijednosni papiri, nakit, umjetnička kolekcija te druge vrijedna pokretna dobra. Ovo je vrsta kredita koje osim što ih odobrava banka mogu ih odobravati i specijalizirane institucije kao što su zalagaonice. Kako se tijekom korištenja kredita mijenja vrijednost zaloga može se tražiti i nadopuna nad založnom stvari. Odnos između dužnika i vjerovnika je reguliran ugovorom. Jedan od najčešćih kreditnih poslova u međunarodnim poslovnim odnosima je rambursni kredit. To je kratkoročni kredit koji kao instrument plaćanja koristi teretnicu, tovarni list, policu osiguranja i drugo. Banka ga odobrava uvozniku robe na osnovi pokrića u robnim dokumentima. Garancijskim avalnim kreditom banka preuzima bezuvjetno i neopozivo jamstvo isplate mjenice svoga komitenta ukoliko on to ne učini.

4.3. Dugoročni aktivni bankarski poslovi

U dugoročne bankarske poslove ubrajaju se dugoročni krediti. Dugoročni krediti imaju rok otplate od tri godina i više. Prema autoru Matiću (2016) izvore dugoročnih kredita čine dionice, obveznice i druge emisije dugoročnih vrijednosnih papira te akumulacija poslovnih subjekata, država i stanovništva. Banka pri odobravanju dugoročnog kredita mora analizirati poslovanje komitenta. Potrebni su joj podaci o mogućnosti plasmana robe ili usluga, troškovi proizvodnje te okruženje komitenta i na taj način će uz najmanji mogući rizik donijeti isplativu odluku.

Dugoročni krediti imaju različitu kamatnu stopu i drugačije instrumente pokrića u odnosu na kratkoročne kredite, te se dijele na:

- hipotekarne kredite
- investicijske kredite.

Prvi dugoročni kredit je hipotekarni kredit. Instrument plaćanja ovog kredita je nekretnina. U samim počecima to je bila zemlja. Visina odobrenog kredita ovisi o tržišnoj vrijednosti nekretnine i uvijek je manja od tog iznosa. Najsloženiji dugoročni posao je investicijski kredit. Iz tog razloga njim se bave specijalizirane banke te međunarodne financijske institucije. Zbog dugog roka vraćanja i najčešće velikog iznosa, dvije ili više banaka spajaju svoje potencijale kako bi mogle ispunile potrebe komitenta i smanjile rizik.

5. Vrste nenamjenskih kredita

Prema podacim koji se nalaze na službenoj stranici jutarnjeg lista nenamjenski krediti omogućuju korisniku kredita mogućnost da koristi sredstva prema svojim željama i potrebama. Nenamjenski kredit ima kraći rok otplate u odnosu na druge kredite te je rok 10 godina, ali ima veće kamate u odnosu na druge vrste kredita. Kod ove vrste kredita rata ne smije prelaziti trećinu plaće korisnika kredita. Kredit koji se često koristi u Hrvatsko je nenamjenski kredit te čini više od trećine svih kredita po kućanstvu. Hrvatski građani podigli su oko 40 milijardi kuna nenamjenskog kredita. Ove vrste kredita koristili su za zatvaranje drugih kredita .

Vrste nenamjenskih kredita su:

- Okvirni kredit,
- gotovinski kredit,
- lombardni kredit,
- hipotekarni kredit

Prema Hrvatskoj narodnoj banci jedan od čestih nenamjenskih kredita koji se koristi zato što je lako dostupan je okvirni kredit poznat još pod nazivom dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Iznos ove vrste kredita ovisi o visini mjesečnog primanja korisnika kredita. Lombardni kredit je kredit koji traži zalog realnih pokretnih vrijednosti. Prednost ove vrste kredita je taj što dužnik ostaje vlasnik zaloga, osim ako ne otplati kredit prema dogovorenim uvjetima. Hipotekarni kredit je nenamjenski kredit koji koristi nekretninu kao instrument osiguranja. Gotovinski krediti su krediti koji se koriste u svrhu rješavanja problema s likvidnošću. Banka isplaćuje sredstva na račun dužnika. Dužnik tada ta sredstva koristi za namjenu koju želi, prema svojim željama i potrebama.

6. Analiza ponude gotovinskih kredita Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

U ovom dijelu završnog rada analizirani su gotovinski krediti u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Analizirani su najvažniji uvjeti kredita kao što su iznos kredita, rok otplate kredita, kamatne stope te na kraju na reprezentativnom primjeru analizirati koja od odabranih banaka ima najbolju ponudu gotovinskog kredita.

6.1. Iznos kredita

Iznosi kredita su različiti u svakoj banci i ovise o namjeni kredita ali i o njegovoj vrsti. Krediti ukoliko banka to odobrava mogu biti u eurima i kunama. Banka određuje koliki je minimalni i maksimalni iznos kredita koji komitent može tražiti. Komitent na temelju svojih mogućnosti traži od banke određeni iznos kredita, a banka mu taj kredit može odobriti ali i ne mora. Banka prije odluke provjerava i analizira dokumentaciju i kreditnu sposobnost tražitelja kredita. U tablici 1 je analizirana ponuda iznosa gotovinskog kredita u kunama, a u tablici 2 iznos gotovinskog kredita u eurima u banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d..

Tablica 1: Iznos gotovinskog kredita u kunama

| Naziv banke | Minimalni iznos | Maksimalni iznos |
|-----------------------------|-----------------|------------------|
| Privredna banka Zagreb d.d. | 15.000,00 HRK | 300.000,00 HRK |
| Raiffeisenbank Austria d.d. | 15.000,00 HRK | 300.000,00 HRK |
| Zagrebačka banka d.d. | 25.000,00 HRK | 300.000,00 HRK |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 1. pokazuje iznos gotovinskog kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Privredna banka Zagreb d.d. i Raiffeisenbank Austria d.d. imaju isti minimalni i maksimalni iznos kredita koji iznosi 15.000,00 HRK, odnosno 300.000,00 HRK. Dok Zagrebačka banka ima minimalni iznos 25.000,00 HRK, a maksimalni iznos gotovinskog kredita iznosi 300.000,00 HRK.

Tablica 2: Iznos gotovinskog kredita u eurima

| Naziv banke | Minimalni iznos | Maksimalni iznos |
|-----------------------------|-----------------|------------------|
| Privredna banka Zagreb d.d. | 2.000,00 EUR | 40.000,00 EUR |
| Raiffeisenbank Austria d.d. | / | / |
| Zagrebačka banka d.d. | 3.500,00 EUR | 40.000,00 EUR |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 2 prikazuje iznos gotovinskog kredita u eurima u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Privredna banka Zagreb d.d. i Zagrebačka banka d.d. posjeduju isti maksimalni iznos gotovinskog kredita u eurima u iznosu od 40.000,00 EUR, dok je kod Privredna banka Zagreb d.d. minimalni iznos 2.000,00 EUR, a Zagrebačka banka d.d. ima minimalni iznos od 3.500,00 EUR. Raiffeisenbank Austria d.d. ne odobrava gotovinske kredite u eurima.

6.2. Rok otplate kredita

Rok otplate kredita ovisi o banci te o visini kredita koje je banka odobrila komitentu. Rok otplate kredita ovisi i o vrsti kamate dali je ona promjenjiva ili fiksna. Najduži rok otplate kratkorčnih kredita je 120 mjeseci te se mijenja ovisno o ponudi banke.

U tablici 3 analiziran je rok otplate kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

Tablica 3: Rok otplate gotovinskog kredita

| Naziv banke | Uz fiksnu kamatnu stopu | Uz promjenjivu kamatnu stopu |
|-----------------------------|-------------------------|------------------------------|
| Privredna banka Zagreb d.d. | od 13 do 120 mjeseci | od 49 do 120 mjeseci |
| Raiffeisenbank Austria d.d. | 36 do 96 mjeseci | 36 do 96 mjeseci |
| Zagrebačka banka d.d. | 13 do 84 mjeseci | 13 do 84 mjeseci |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 3 prikazuje rok otplate kredita u odabranim bankama. Privredna banka Zagreb d.d. ima različiti rok otplate neovisno o kamatnim stopama. Uz fiksnu kamatnu stopu rok otplate je od 13 do 120 mjeseci, a uz promjenjivu kamatnu stopu rok otplate gotovinskog kredita je od 49 do 120 mjeseci. Raiffeisenbank Austrija d.d. i Zagrebačka banka d.d. imaju isti rok otplate gotovinskog kredita neovisno o kamatnim stopama. Raiffeisenbank Austrija d.d. ima rok otplate od 36 do 96 mjeseci, a Zagrebačka banka d.d. od 13 do 84 mjeseca.

6.3. Kamatna stopa

Prema Hrvatskoj narodnoj banci kamatne stope mogu biti promjenjive i fiksne. Fiksne kamatne stope su za dužnika sigurnije jer ostaje ista ugovorena kamatna stopa kroz cijeli rok otplate ali su te vrste kamata uglavnom veće od promjenjivih kamatnih stopa. Promjenjiva kamatna stopa je kamata koja se može mijenjati kroz ugovoreni rok te tako utječe na dužnikovu otplatu kredita.

U tablici 4 analizirana je fiksna kamatna stopa, a u tablici 5 promjenjiva kamatna stopa u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

Tablica 4: fiksna kamatna stopa

| Naziv banke | HRK | EUR |
|-----------------------------|----------------------------|-----------------------------|
| Privredna banka Zagreb d.d. | od 5,68 % - 7,13% godišnje | od 5,68 % - 7,13 % godišnje |
| Raiffeisenbank Austria d.d. | 5,78 % - 6,50 % | 5,78 % - 6,50 % |
| Zagrebačka banka d.d. | 6,85 %, godišnja | 6,85 % godišnja |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 4 prikazuje kolika je fiksna kamatna stopa u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Privredna banka Zagreb d.d. odobrava fiksnu godišnju kamatnu stopu od 5,68 % do 7,13 % za HRK, 5,68 % do 7,13 % za EUR. Raiffeisenbank Austria d.d. ima istu godišnju fiksnu kamatnu stopu od 5,78 % do 6,50 % za HRK i EUR. Zagrebačka banka d.d. ugovara istu godišnju fiksnu kamatnu stopu za HRK i EUR od 6,85 %.

Tablica 5: Promjenjiva kamatna stopa

| Naziv banke | HRK | EUR |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| Privredna banka Zagreb d.d. | od 5,66 % - 6,11 % godišnje | od 5,69 % - 6,14 % godišnje |
| Raiffeisenbank Austria d.d. | 5,48 % - 6,20 % | 5,48 % - 6,20 % |
| Zagrebačka banka d.d. | / | / |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 5 prikazuje promjenjivu kamatnu stopu u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Privredna banka Zagreb d.d. odobrava promjenjivu kamatnu stopu od 5,66 % do 6,11 % za HRK te za EUR od 5,69% do 6,14 %. Raiffeisenbank Austria d.d. ugovara promjenjivu godišnju kamatnu stopu od 5,48% do 6,20% za HRK, 5,48 % do 6,20 % za EUR. Zagrebačka banka d.d. ne ugovara promjenjivu kamatnu stopu na gotovinske kredite.

6.4. Instrumenti osiguranja

Instrumenti osiguranja odnosno kolaterali daju banci sigurnost da će dužnik vratiti kredit u dogovorenom roku i ugovorenoj kamatnoj stopi. Instrumenti osiguranja su u svakoj banci različiti.

Dalje u završnom radu u tablici 6 analizirani su instrumenti osiguranja za gotovinske kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

Tablica 6: Instrumenti osiguranja za gotovinske kredite u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

| Naziv banke | Privredna banka Zagreb d.d | Raiffeisenbank Austria d.d. | Zagrebačka banka d.d. |
|--------------------------------|--|--|--|
| Instrumenti osiguranja kredita | <ul style="list-style-type: none"> - izjava o zapljeni po pristanku dužnika, - zadužnica izdane od svih sudionika u kreditu potvrđena kod javnog bježnika. | <ul style="list-style-type: none"> - izjava o zapljeni po pristanku dužnika, - paket osiguranja plaćanja kredita kod UNIQA osiguranja d.d. ili polica osiguranja života ugovorena na iznos kredita s jednokratnom uplatom premije. | <ul style="list-style-type: none"> - Krediti se odobravaju bez instrumenata osiguranja dok ugovaranje osiguranja povrata kredita donosi niže kamatne stope, - Zaduznica i Izjava o zapljeni po pristanku dužnika obavezni su za sve sudionike u kreditnom odnosu, - Policu osiguranja otplate kredita korisnik kredita ugovara s pružateljem usluge koji nije Banka - Banka ne prihvaća instrumente osiguranja koji se nalaze u drugoj državi članici Europske unije ili trećoj zemlji, odnosno putem kojih se tražbina ne može naplatiti u Republici Hrvatskoj. |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-krediti/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-krediti>

<https://www.rba.hr/krediti/gotovinski-kredit>

Tablica 6 prikazuje instrumente osiguranja gotovinskog kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.. Odabrane banke imaju neke instrumente osiguranja iste kao što su izjava o zapljeni po pristanku dužnika i zadužnica izdane od svih sudionika u kreditu potvrđena kod javnog bilježnika. Raiffeisenbank Austria d.d. i Zagrebačka banka d.d. zahtijevaju i police osiguranja kao instrument osiguranja povrata gotovinskog kredita.

6.5. Reprezentativni primjerak otplate kredita u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d

U ovom dijelu završnog rada analizirana je otplata kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. Elementi kredita koji su analizirani su: iznos kredita, rok otplate kredita, kamatna stopa, efektivna kamatna stopa, vođenje računa, kamata, mjesečni anuitet.

Dalje u tekstu u tablici 7 analizirana je ponuda gotovinskih kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d..

Tablica 7: Primjer otplate gotovinskog kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d.

| Elementi kredita | Privredna banka Zagreb d.d | Raiffeisenbank Austria d.d. | Zagrebačka banka d.d. |
|-------------------------------|----------------------------|-----------------------------|-----------------------|
| Iznos kredita | 60.000,00 HRK | 60.000,00 HRK | 60.000,00 HRK |
| Rok otplate | 7 godina (84 mjeseca) | 7 godina (84 mjeseca) | 7 godina (84 mjeseca) |
| Kamatna stopa | 6,68 % | 5,93 % fiksa | 6,85 % fiksa |
| Efektivna kamatna stopa (EKS) | 6,89 % | 6,57 % | 7,50 % |
| Vođenje računa | - | - | 12,00 HRK/mjesečno |
| Kamata | - | 13.458,00 HRK | 15.880,43 HRK |
| Mjesečni anuitet | 896.20,00 HRK | 874,50 HRK | 901,18 HRK |
| Ukupni iznos otplate | 75.281,19 HRK | 74.649,64 HRK | 76.888,43 HRK |

Izvor: <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html>

<https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit>

<https://www.rba.hr/kredit/gotovinski-kredit>

Tablica 7 prikazuje reprezentativni primjerak otplate gotovinskog kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. Iznos kredita i rok otplate u svim bankama je isti te iznosi 60.000,00 HRK uz rok otplate 7 godina. Elementi kredita u kojima se odabrane banke razlikuju su kamatna stopa, efektivna kamatna stopa (EKS), vođenje računa, kamata, mjesečni anuitet i ukupni iznos otplate. Najveću fiksnu

kamatnu stopu i efektivnu kamatnu stopu (EKS) ugovara Zagrebačka banka d.d. od 6,85 % te EKS od 7,50 %. Privredna banka Zagreb d.d odobrava fiksnu kamatnu stopu od 6,68 % i EKS od 6,89 %, a najmanju fiksnu kamatnu stopu ugovara Raiffeisenbank Austria d.d od 5,93 % dok je EKS 6,57 %. Iznos kamate u Raiffeisenbank Austria d.d. je 13.458,00 HRK, Zagrebačka banka d.d. 15.880,43 HRK, dok za Privredna banka Zagreb d.d. taj podatak nije poznat. Najmanji mjesečni anuitet od 874,50 HRK ima Raiffeisenbank Austria d.d, zatim Privredna banka Zagreb d.d. gdje je mjesečni anuitet 896.20,00 HRK, a najveći anuitet ima Zagrebačka banka d.d. te iznosi 901,18 HRK. Privredna banka Zagreb d.d. ima ukupni iznos otplate 75.281,19 HRK, a najveći iznos ukupne otplate gotovinskog kredita od 76.888,43 HRK je u Zagrebačka banka d.d.. Na temelju prikupljenih i analiziranih podataka može se utvrditi kako je najpogodniji gotovinski kredit u kunama s fiksnom kamatnom stopom u Raiffeisenbank Austria d.d. gdje je najmanja kamatna stopa, efektivna kamatna stopa, mjesečni anuitet te ukupni iznos otplate iznosi 74.649,64 HRK.

7. Zaključak

Bankarstvo se prvi puta pojavljuje u Srednjoj Aziji u 35. stoljeću prije Krista, a u 17. stoljeću se počinju pojavljivati prve velike banke koje se bave kreditiranjem države. Osniva se 1668. godine u Švedskoj prva državna banka. U Hrvatskoj bankarski sustav od njezinog osamostaljenja do danas prolazi kroz brojne reforme. Te reforme se provode jednim djelom zbog privatizacije, stanja ukupnog gospodarstva te zbog stanja u kojem se nalazila. Banke su sve one financijske institucije koje nude najširi raspon financijskih usluga. Funkcije koje banka obnaša su funkcija kreditiranja, štednje i usluga platnog prometa. Poslovni subjekti ne mogu koristiti riječ banka u svome nazivu ako nisu uređena posebnim zakonom. Glavni cilj i prioritet svake banke je ostvarivanje profita kroz kamate. Središnja banka odgovorna je za provođenje monetarne politike pojedinih zemalja ili unije zemalja te joj je glavni zadatak osigurati stabilnost cijene i tečaja nacionalne valute. Bankarske poslove prema bilančno-analitičkom kriteriju dijelimo na pasivne, aktivne, posredničke, vlastite i upravno-kontrolne poslove. Aktivni bankarski poslovi su jedni od najstarijih bankarskih poslova te se u njima banka javlja kao vjerovnik, a mogu se podijeliti na kratkoročne i dugoročne bankarske poslove. Krediti obuhvaćaju različite namjenske i nenamjenske kredite. Kamata se izračunava upotrebom kamatne stope. U kratkoročne aktivne bankarske poslove spadaju kratkoročno kreditiranje. To je ujedno i aktivni bankarski posao koji banci omogućuje stvaranje novog novca. U dugoročne bankarske poslove ubrajaju se dugoročni krediti. Hrvatski građani podigli su oko 40 milijardi kuna nenamjenskog kredita te on spada u grupu najčešće korištenog kredita u Hrvatskoj. Gotovinske kredite banka isplaćuje korisniku kredita na njegov račun te ga on koristi za namjenu koju želi, najčešće se koristi za rješavanje problema s likvidnošću. U analizi triju banaka, Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d., može se zaključiti kako odabrane banke imaju isti maksimalni iznos visine gotovinskog kredita dok je kod Zagrebačke banke d.d. minimalni iznos nešto veći od ostalih banaka. Raiffeisenbank Austria d.d. ima najnižu fiksnu kamatnu i promjenjivu kamatnu stopu u odnosu na ostale dvije promatrane banke. Zagrebačka banka d.d. ima najvišu fiksnu kamatnu stopu dok Privredna banka Zagreb d.d. ima najvišu promjenjivu kamatnu stopu. Te na kraju analize je zaključak da Raiffeisenbank Austria d.d. ima najbolju ponudu gotovinskog kredita.

Literatura

Gregurek, M., Vidaković, V. (2013.) Bankarsko poslovanje, Zagreb; Visoko učilište Effectus

Matić, B. (2016.) Monetarna ekonomija, Osijek; Ekonomski fakultet u Osijeku

Srb, V., Matić, B. (2003.) Bankarsko poslovanje, Osijek; Pravni fakultet u Osijeku

Hrvatska poštanska banka d.d.; Kamata; dostupno na <https://www.hpb.hr/glossary/kamatna-stopa> [Pristupljeno: 29. kolovoz 2020.].

Hrvatska enciklopedija; Krediti; dostupno na; <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=3384> [pristupljeno 26. kolovoza 2020.]

Hrvatska narodna banka; Nenamjenski krediti, kamate; dostupno na; <https://www.hnb.hr/ona/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/kreditivvrste-kredita> [Pristupljeno: 29. kolovoza 2020.]

Jutarnji list; Nenamjenski krediti; dostupno na; <https://leksikon.jutarnji.hr/p/nenamjenski-kredit> [Pristupljeno: 31. kolovoza 2020.]

Privredna banka Zagreb d.d.; Gotovinski krediti; dostupno na; <https://www.pbz.hr/gradjani/nenamjenski-kredit/nenamjenski-kredit.html> [pristupljeno 09. kolovoza 2020.]

Raiffeisenbank Austria d.d.; Gotovinski krediti; dostupno na; <https://www.rba.hr/kreditigotovinski-kredit> [pristupljeno 09. kolovoza 2020.]

Zagrebačka banka; Gotovinski krediti; dostupno na; <https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit> [pristupljeno 09. kolovoza 2020.]

Popis tablica

| | |
|--|----|
| Tablica 1: Iznos gotovinskog kredita u kunama..... | 16 |
| Tablica 2: Iznos gotovinskog kredita u eurima | 17 |
| Tablica 3: Rok otplate gotovinskog kredita | 18 |
| Tablica 4: fiksna kamatna stopa | 19 |
| Tablica 5: Promjenjiva kamatna stopa | 20 |
| Tablica 6: Instrumenti osiguranja za gotovinske kredite u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d..... | 21 |
| Tablica 7: Primjer otplate gotovinskog kredita u kunama u Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d..... | 23 |